

Výroční správa

Obce Bešeňová

za rok 2023

Ing. Martin Baran
starosta obce Bešeňová

OBSAH

	str.
1. Úvodné slovo starostu obce	3
2. Identifikačné údaje obce	4
3. Organizačná štruktúra obce	5
4. Poslanie, vízia a ciele obce	7
5. Základná charakteristika obce	7
5.1. Geografické údaje	7
5.2. Demografické údaje	7
5.3. Ekonomické údaje	8
5.4. Symboly obce	9
5.5. História obce	9
5.6. Pamiatky	10
5.7. Významné osobnosti obce	11
5.8. Vzdelávanie	11
5.9. Zdravotníctvo	11
5.10. Sociálne zabezpečenie	12
5.11. Kultúra	13
5.12. Hospodárstvo	13
6. Informácie o vývoji obce z pohľadu rozpočtovníctva	13
6.1. Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov za rok 2023	14
6.1.1. Rozbor plnenia príjmov	
6.1.2. Rozbor čerpania výdavkov	
6.2. Prebytok/schodok rozpočtového hospodárenia za rok 2023	18
6.3. Plán rozpočtu na roky 2024-2026	19
7. Informácie o vývoji obce z pohľadu účtovníctva	19
7.1. Aktíva	19
7.2. Pasíva	19
7.3. Záväzky	21
7.4. Úvery	21
8. Hospodársky výsledok – Obec Bešeňová, Agropodnik s.r.o.	22
9. Ostatné dôležité informácie	23
9.1. Poskytnuté dotácie, transfery a vybrané členské príspevky	23
9.2. Významné investičné akcie v roku 2023	23
9.3. Predpokladaný budúci vývoj činnosti	23
9.4. Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia	24
9.5. Významné riziká a neistoty, ktorým je účtovná jednotka vystavená	24

1. Úvodné slovo starostu obce

Vážení spoluobčania, predkladám Vám výročnú správu obce Bešeňová ktorá poskytuje pohľad na činnosť obce a dosiahnuté výsledky roku 2023. V roku 2023 sme sa snažili plniť všetky úlohy, ktoré nám vyplývajú z ustanovení zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a doplnkov, Ústavy Slovenskej republiky a ďalších zákonov a ustanovení, ktorými sa obec riadi pri zabezpečovaní samosprávnych kompetencií a kompetencií vyplývajúcich z preneseného výkonu štátnej správy.

Našou snahou bolo zabezpečenie potrieb v prospech občanov obce pri dodržiavaní rozpočtových pravidiel. Samozrejme, najlepšie posúdiť kvalitu odvedenej práce môžu len samotní občania obce.

Na úvod môžem skonštatovať, že posledné štyri roky a zvlášť rok 2023, boli z pohľadu fungovania samospráv na Slovensku najhoršie, najťažšie a najkomplikovanejšie za ostatných 25 rokov. Zvlášť pre našu obec. Za posledné štyri roky nám naše vlády svojimi opatreniami ubrali odhadom 500 tisíc EUR, čo je samo o sebe nonsens. Tým, že sme ako obec ekonomicky trochu lepšie nastavení, a to práve z hľadiska cestovného ruchu, tak sme všetky ťažkosti, objavujúce sa nečakane a pričasto, nakoniec akosi zvládli.

Ale sú to veľmi nepríjemné veci, keď rôzne opatrenia vlád, ako sú napríklad daňové bonusy a príspevky idú na úkor príjmov samospráv. Podľa mňa by mali vlády hľadať peniaze na takéto ciele v rozpočtoch svojich ministerstiev a nie v príjmoch samospráv, teda obcí.

Samosprávam na celom Slovensku za vlaňajší rok chýbalo zhruba pol miliardy EUR, pre našu obec to v minulom roku znamenalo mínus 30 tisíc EUR na podielových daniach, mínus takmer 100 tisíc na energiách.

Keď porovnáme situáciu s platbami sa energie rok dozadu. Máme dohromady 14 odberných miest elektrickej energie, za ktoré sme platili preddavky 25 tisíc EUR, skutočná spotreba dosiahla 34 tisíc eur. A na rok 2023 nám zrazu energetici poslali zaplatiť preddavky 145 tisíc EUR, čo je pre nás hotový masaker. Skokovitý nárast platieb, ktorý každá samospráva nevedela uniesť. Elektrickú energiu predtým rok sme platili v rozmedzí 50 – 60 eur/MWh, a minulý rok 2023 nám zrazu energetici účtovali za 380 – 400 EUR/MWh.

A za rok 2023 prišla aj takáto „perlička“: Predtým rok sme za verejné osvetlenie platili 60 EUR/MWh a vyúčtovanie prišlo 608 EUR/MWh, čiže desaťnásobné zdraženie. To si nepamätám v žiadnom inom segmente, žeby poplatky vybehli o tisíc percent v priebehu jedného roka.

S takým niečím nikto nevie dopredu počítať, ale zaplatiť sme museli. Tento rok sme pristúpili na to, že ideme energie súťažiť. Poviem aj ďalšiu nepríjemnú kuriozitu. Všetky firmy v našom štáte, musia mať elektronickú schránku. My sme poslali energetikom v minulom roku elektronicky výpoveď a aj do emailu, a oni nám ju v tomto našom právnom štáte neuznajú, musíme im ich fyzicky doručiť. Nepochopiteľné. My to na obecných úradoch musíme všetko akceptovať a elektrikári nie. Ani nám toto podanie neuznali.

Rok 2023 priniesol v našej obci realizáciu niekoľkých významných investičných projektov: kúpa pracovného stroja NEW HOLLAND s príslušenstvom pre práce na zbernom dvore a v obci, vybudovanie Všešportového areálu pri bytových domoch, vybudovanie Informačných KIOSKOV v obci, rozšírenie kapacity Materskej školy a s tým súvisiaci nárast počtu detí navštevujúcich materskú školu, ako aj rozšírenie pedagogického kolektívu v našej materskej škole. Roka 2023 zároveň priniesol veľa pozitívnych informácií zo schválenia projektov – medzi najvýznamnejšie patrí komplexná rekonštrukcia kultúrneho domu v našej obci a dotácia na výstavbu tribúny na futbalovom ihrisku, dotácia na detské prvky pri Všešportovom areáli. Prítom so všetkými sme mali akoby nôž na krku. Buď do toho pôjdeme a urobíme všetko do

konca roka, alebo vrátime získané dotácie. A to sme nechceli. Vracat' už odsúhlasené prostriedky a potom možno robiť ten istý projekt za vlastné, to nemá logiku.

Pritom na všetky dotačné projekty je potrebné z obecného rozpočtu platiť určité percento z celkovej sumy ako finančnú spoluúčasť. Po ukončení výstavby sme ostali dlžní dodávateľom, a aj keď vedía, že peniaze im vyplatíme, je to nepríjemná situácia. Je tomu tak však z už naznačených komplikácií, ktoré prišli na samosprávy nečakane v priebehu roka ako aj ďalšie skutočnosti, týkajúce sa eurofondových projektov. Na jednej strane zrealizujeme projekty, ostaneme dlžní, lebo štát je dlžný obci, alebo jej nečakane zoberie peniaze. Podielové dane vždy z roka na rok rástli o určité percento, ale minulý rok sme zaznamenali prvý raz mínus cca 11 %. To sme naozaj ešte nezažili, napriek tomu sme všetko dali, ustáli a nič sme ani nemuseli rušiť.

Popri tom všetkom sme priviedli do finále komplexné pozemkové úpravy, vedeli sme zabezpečiť plnohodnotnú údržbu verejných priestranstiev, ako aj usporiadanie množstva kultúrnych a spoločenských podujatí, ktorých hlavným organizátorom je práve samotná obec.

Rok 2023 priniesol do našej obce aj 17 nových obyvateľov – deti narodené v roku 2023 ktoré sme uvítali príspevkom pri narodení vo výške 300,- EUR.

Rok 2024 sa v našej obci ponese v duchu viacerých investícií. Verím že prinesú rast obce, jej zviditeľnenie, spokojnosť obyvateľov.

Týmto by som sa chcel poďakovať všetkým ktorý prispeli k zlepšeniu aj zviditeľneniu našej obce. Taktiež zamestnancom obce a všetkým občanom.

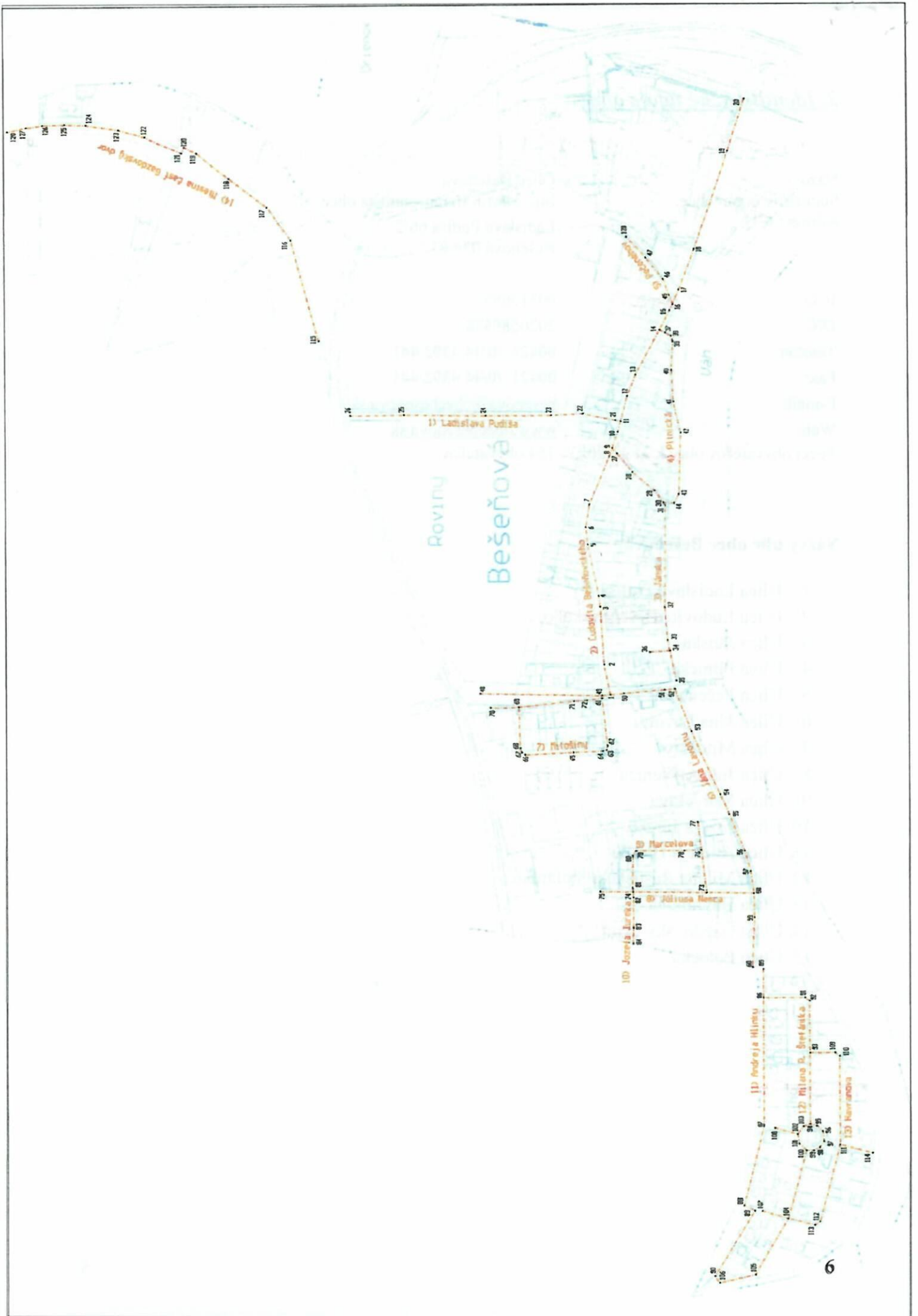
2. Identifikačné údaje obce

Názov: Obec Bešeňová
Štatutárny orgán obce: Ing. Martin Baran, starosta obce
Adresa OCU: Ladislava Pudiša 66/2
Bešeňová 034 83

IČO: 00315095
DIČ: 2020589538
Telefón: 00421 /0/44 4392 441
Fax: 00421 /0/44 4392 441
E-mail: besenova@obecbesenova.sk
Web: www.obecbesenova.sk
Počet obyvateľov obce k 31.12.2023 754 obyvateľov

Názvy ulíc obce Bešeňová

1. Ulica Ladislava Pudiša
2. Ulica Ludovíta Bešeňovského
3. Ulica Jánska
4. Ulica Pltnícka
5. Ulica Pečenehov
6. Ulica Jána Lavottu
7. Ulica Mitošiny
8. Ulica Júliusa Nemca
9. Ulica Marcelova
10. Ulica Jozefa Jureka
11. Ulica Andreja Hlinku
12. Ulica Milana Rastislava Štefánika
13. Ulica Havranova
14. Ulica Gazdovský dvor
15. Ulica Potocká

3. Organizačná štruktúra obce a identifikácia vedúcich predstaviteľov

Starosta obce: Ing. Martin Baran
Zástupca starostu obce : Ing. Igor Nemeč
Hlavný kontrolór obce: Rastislav Adamčák

Obecné zastupiteľstvo: Ing. Igor Nemeč
Ing. Maroš Salva
Ing. Stanislav Antol
Ing. Mário Janiga
Milan Záhradník

Obecný úrad: Mgr. Martina Hajasová
Mariana Baranová
Mgr. Katarína Olosová
Monika Grenčíková

Komisie:

1. Ing. Stanislav Antol - predseda komisie život. prostredia a výstavby, lesného a vodného hospodárstva
2. Ing. Igor Nemeč - predseda finančnej komisie, predseda bytovej komisie
3. Ing. Mário Janiga - predseda kultúrno-školskej a športovej komisie
4. Ing. Maroš Salva – sociálno – zdravotná komisia
5. Milan Záhradník - predseda komisie na ochranu verejného poriadku, predseda komisie pre cestovný ruch

Zasadnutia obecného zastupiteľstva v roku 2023:

13.01.2023, 09.03.2023, 13.04.2023, 31.05.2023, 28.06.2023, 28.09.2023, 09.11.2023, 07.12.2023

OŠK Bešeňová

Názov: OŠK Bešeňová

Adresa: Bešeňová 25, Bešeňová
034 83 Liptovská Teplá

Štatutárni zástupcovia: Ing. Martin Baran, predseda OŠK Bešeňová
Ing. Daniel Grenčík, predseda dozornej rady

IČO: 17060052

Predmet činnosti: záujmová činnosť v telesnej výchove a športe, technických športoch a iných podobných činnostiach a aktivitách.

V OŠK Bešeňová sú združené nasledovné oddiely:

- Futbalový oddiel
- Stolnotenisový oddiel
- Šachový oddiel
- Tenisový oddiel
- Hokejový oddiel
- Kulturistický oddiel
- Turistický oddiel
- Cykloturistický oddiel

DHZ Bešeňová

Názov:	Dobrovoľný hasičský zbor Bešeňová
Adresa:	Jánska 25, Bešeňová 034 83 Liptovská Teplá
Štatutárni zástupcovia:	Ing. Martin Baran, starosta obce Ondrej Vyšný, predseda DHZ Bešeňová Matúš Baran, veliteľ DHZ Bešeňová
IČO:	00177474
Identifikátor:	00177474 3623
Predmet činnosti:	zabezpečenie protipožiarnej a civilnej ochrany v obci a okolí.

4. Poslanie, vízie a ciele obce

Poslaním a cieľom obec Bešeňová je starostlivosť o všestranný rozvoj územia a potreby obyvateľov, neustály rozvoj obce, zvyšovanie atraktívnosti a bezpečného bývania, zlepšovanie kvality života prostredníctvom realizácie nových projektov.

5. Základná charakteristika obce

Obec Bešeňová je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky, ktorý sa riadi Ústavou Slovenskej republiky a zákonom SNR č. 369/1990 Zb, o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov. Obec je právnickou osobou, ktorá samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov.

5.1. Geografické údaje

Geografická poloha obce : Obec Bešeňová je stredná obec, ktorá sa nachádza v centre turisticky atraktívneho regiónu Liptov, 10 km od mesta Ružomberok a 20 km od mesta Liptovský Mikuláš. V dĺžke jedného kilometra sa tiahne pozdĺž najdlhšej slovenskej rieky Váh.

Je známa najmä vďaka geotermálnym prameňom, ktoré dosahujú teplotu takmer 70°C. Nachádza sa tu Aquapark Bešeňová s termálnou vodou a celoročnou prevádzkou, ktoré je zároveň najväčším zamestnávateľom v obci s vytvorenými cca 700 pracovnými miestami. Priemerná ročná návštevnosť obce je cca 700 000 návštevníkov, čo dáva základ pre rozvoj ostatných služieb v obci, výstavbu hotelov, penziónov, drobných prevádzok a pod.

Nadmorská výška: 512 m.n.m.
Rozloha: 4,296 km²
Poloha (GPS súradnice): 49° 6' 2.67" N, 19° 26' 25.54" E

5.2. Demografické údaje

Počet obyvateľov k 31.12.2023: 754
Hustota obyvateľstva k 31.12.2023: 172,68 obyv./km²
Národnostná štruktúra: slovenská
Štruktúra podľa náboženského významu : - grécko-katolícke
- rímsko-katolícke
- evanjelické

Vekové zloženie: Obec Bešeňová disponuje 67,5% obyvateľov v produktívnom veku, pričom počet detí a mládeže je skoro dvojnásobný v porovnaní s obyvateľmi nad 65 rokov. Opäť to súvisí s novou výstavbou, kde sa prispôbovali hlavne mladé rodiny s deťmi.

Územná jednotka	Spolu	Predproduktívny vek (0-14 rokov)	Produktívny vek (15-64 rokov)	Poproduktívny vek (65 a viac rokov)
Bešeňová	754	156	509	79
podiel v %	100%	20,68%	67,50%	10,47%
okres Ružomberok	57 392	85 455	38 546	10 302
podiel v %	100%	14,89%	67,16%	17,95%

Obec v rokoch 2013-2023 zrealizovala s podporou ŠFRB výstavbu a odovzdanie bytových domov a bytov:

- 18 nájomných bytov v bytovom dome A 192 bolo odovzdaných 27.12.2013.
- 18 nájomných bytov v bytovom dome B 193 bolo odovzdaných 28.01.2014.
- 16 nájomných bytov v bytovom dome C 194 bolo odovzdaných 09.12.2016.
- 12 nájomných bytov v bytovom dome D 195 bolo odovzdaných 26.06.2018.
- 17 nájomných bytov v bytovom dome E 196 bolo odovzdaných 15.06.2021.
- 17 nájomných bytov v bytovom dome F 197 bolo odovzdaných 06.12.2021.
- 17 nájomných bytov v bytovom dome G 298 bolo odovzdaných 06.12.2022.

Spolu 115 nájomných bytov. S výstavbou a odovzdaním bytových domov v obci vzrástol počet obyvateľov s trvalým pobytom v obci.

V roku 2023 sa v obci narodilo 17 detí s trvalým pobytom v obci Bešeňová.

5.3. Ekonomické údaje

Nezamestnanosť v obci: 0,025%

Nezamestnanosť v okrese: 6.28%

Vývoj nezamestnanosti: v obci sa udržuje stabilná miera pod úrovňou nezamestnanosti v okrese Ružomberok.

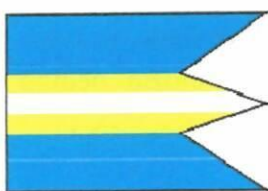
Prognóza vývoja nezamestnanosti v obci

Vývoj pracovných príležitostí a tým aj príjmov obyvateľstva závisí od dosahu ekonomickej krízy na jednotlivé podniky v okrese i v samotnej obci. Zároveň je dôležitým faktorom celková návštevnosť obce a sezónnosť /letná aj zimná turistická sezóna/

5.4. Symboly obce

Súčasný erb obce tvorí modrý štít, v ktorom sa nachádza na zlatej plti kormidlujúci striebro odetý pltník.

Vlajka obce pozostáva z piatich pozdĺžnych pruhov vo farbách modrá, žltá a biela s ukončením tromi cípmi.

Na kresbe nachádzajúcej sa na pečatidle z roku 1807 (je uložené v Liptovskom múzeu) je vyobrazená plť s kormidlujúcim pltníkom a kruhopisom LOK...AN.BESENOVA

5.5. *História obce*

Chotár obce bol osídlený už v neolite a v **bronzovej dobe**, čo dokazuje hromadný nález bronzových predmetov ako aj popolnicové pohrebisko lužickej kultúry.

Prvé zmienky o obci siahajú do 13. Storočia. Za panovania Uhorského kráľa BELU IV. /1235-1270/ Liptov bol novozaújatým územím Uhorska. Všetka pôda bola vo vlastníctve kráľa a bez obmedzenia mohol darovať túto pôdu do vlastníctva a donačnou listinou povýšiť obdarovaného do stavu šľachtického.

Najmä po tatárskom vpáde 1241-1242 tak vzniká v Liptovskej župe ZEMIANSTVO.

Bratia SYBUL /Ctibor/ a MARCEL boli prví osadníci Liptovskej Teplej a okolia –dnešná Bešeňová.

V roku 1248 boli zo stavu kráľovských hradných nevoľníkov /jobagionov/ vyzdvihnutí donáciou udelenou kráľom Belom IV. Medzi šľachtu – zemanov.

Najstaršie pomenovanie osídlenia dnešnej Bešeňovej známe ako MARCELOVÁ je od mena tohto zemana – zakladateľa Marcelovej.

Synovia SYBULA – ALBERT – DÉNEŠ

Synovia MARCELA – TOMÁŠ – ŠIMON

Dostávajú od kráľa LADISLAVA IV /1272-1290/ ako odmenu za ich verné služby v sprievode kráľa do Kolína, výmenou za majetok v Liptovskej Teplej v roku 1278 kráľovskou listinou územie rozprestierajúce sa pri obidvoch brehoch TÚRSKÉHO POTOKA až po severnú hranicu s Oravou. Od potoka Turík si zoberú pomenovanie THURÁNSKÝ ku dovtedy užívanému krstnému menu Sybul a Marcel a založia osadu Turík.

Od roku 1279 sa vedie 1. Písomná zmienka o obci.

Od nich pochádzajú dve hlavné vetvy rodu THURÁNSKÝ: Hlavná vetva MARCELA si zachovala pôvodný prídomek a píše si THURÍKI THURÁNSKÝ.

Vetva SYBULA: Peter THURÁNSKÝ vnuk Sybula /od syna Alberta/je dvoranom zvolenského komesa DONCHA. V bitke proti BAZARád-ovi MICHALOVI olašského vajdu /Rumunsko/ zachráni Doncha s nasadením vlastného života, ta to v roku 1330 dostáva od kráľa Karola Róberta /1308-1348/ donáciu na zeme KOMJATNALUKA, kde založia dedinu Komjataná. Táto vetva si ako druhé prímene pripisuje a užíva KOMJATNAI THURÁNSKÝ.

Čo sa týka ďalšieho vývoja obce Marcelová je takýto:

Kráľ Bela IV. /1235-1270/ usadil na severné hranice Uhorska jeden kmeň Pečenehov predchodcov národa Bešeňovcov. Ich úlohou bolo ochraňovať cesty pre rytierske rády pozdĺž severného toku rieky Váh a ochraňovať štátnu hranicu. Ich sídlom bola Sielnica.

Uhorský kráľ LUDOVÍT VELKÝ /1342-1382/ v roku 1347 poveril GREGORA /prezývaného Bešeň/ KOMESOM všetkých Bešeňovcov. Bol hradným komesom /hradným županom/ Liptovského Starhradu.

Patrila mu aj súdna právomoc a rozkazy prijímal len od kráľa a len jemu sa zodpovedal. Keď rodina Gregora Bešeňa prišla do Liptova, nemala tu ani majetok, ani nenosila predikát nejakej rodiny na tomto území. Prišla do vojenských služieb.

Po čase si však jeden z členov rodiny vzal za manželku zemianku z TURCA, vyženil peniaze a kúpil si majetok v osade MARCELOVÁ v r. 1347. Rodina v roku 1453 vymrela. Posledný

potomok rodiny TOMÁŠ BEŠŠEŇ predal v roku 1453 čiastku Marcelovej zemanovi MITOŠKOVI. Tá časť osady dostala názov MITOŠINY a druhá časť po smrti Tomáša Bešeňa sa uvádza od roku 1455 ako BEŠEŇOVÁ.

Bešeňová v ďalších rokoch mala rôznych majiteľov /napr. Dvorníkovičovej/.

V Mitošinách v r. 1644 Ladislav Mitoška dal postaviť renesančný hradný kaštieľ.

Mitošiny po vymretí rodu zemana MITOŠŠKU, kaštieľ vlastní od roku 1695 Juraj MATIAŠOVSKÝ. Kaštieľ zbarokizoval, zbúral renesančné kazetové stropy na 1. Poschodí a preklenul barokovou klenbou a barokovou strechou vežičky cibulového tvaru. Maťašovského rod vymiera v r. 1775, Mitošiny ďalej vlastní Alexius MEŠŠKO. V roku 1877 Mitošiny kupuje zeman uz Ižipoviec a Kalamien právnik a bankár Ján LAVOTTA (1825-1907). S manželkou Jozefínou Vladárovou (1837-1908).

Ich dcéra Aurélia Lavotta sa vydala za JUDr. Mikuláša Pružinského /1851-1888/. Spojením potomkov rodu Marcela Thuránskeho /1248/, Jozefíny Vladárovej /1837/, JUDr. Jána Lavottu /1825-1907/, JUDr. Mikuláša Pružinského /1851-1888/ cez manželské sňatky dostali sme sa k posledným majiteľom MITOŠINSKÉHO kaštieľa: JUDr. Mikuláš Pružinský 1886-1953 a jeho syn JUDr. JURAJ PRUŽINSKÝ /1924-2012/ s manželkou MÁRIOU, rodenou LITAWSKÁ /1934/.

Zdroj Mária Pružinská, rodená Litawská.

5.6. Pamiatky

Kaštieľ Mitošiny. V r. 1644 Ladislav Mitoška dal postaviť dnešný murovaný opevnený kaštieľ v slohu talianskej renesancie, uprostred so strážnou vežou a na štyroch rohoch hranatými vežami. Od roku 1695 bol vlastníkom Jkuraj Matiašovský. V r. 1756 jeho vnučka Jozefína Matiašovská s manželom dali barokovo upraviť budovu. Zbúrali strednú strážnu vežu, renesančné kazetové stropy na 1. Poschodí preklenuli barokovou klenbou, budovu prikryli barokovou šindľovou strechou a štyri nárožné veže s cibulovými strechami. Po r. 1774 bol vlastníkom Alexius Meško. Od r. 1877 bol vlastníkom Ján Lavotta keď kaštieľ nadobudol znaky klasicizmu. Od r. 1908 bola vlastníčkou Vilma Lavotta kedy kaštieľ bol prekrytý eternitom a štyri nárožné veže upravené na ihlanovité – r. 1922. &od r. 1936 bol vlastníkom JUDr. Mikuláš Pružinský. V r. 1947 bol kaštieľ skonfiškovaný. V r. 1983-85 bol kaštieľ renovovaný a upravený pre expozíciu poľovníckeho múzea. Eternitová strecha bola vymenená na šindľovú a boli obnovené okná a dvere na kaštieli. V r. 1994 bol kaštieľ vrátený pôvodným majiteľom JUDr. Juraj Pružinský a MgPh. Mária Čelková. Po smrti JUDr. Juraja Pružinského 29.07.2012 je majiteľkou Mária Pružinská, rod. Litawská. Dnes je obývaný snáď ako jediný na Slovensku pôvodným majiteľom, ktorý nezmenil charakter historickej budovy a pôvodné zariadenie vrátil do kaštieľa.

Park. Prírodno-krajinársky park s historickou zeleňou bol zriadený v 17. storočí a upravovaný v roku 1982.

Sýpka. Murovaná stavba bola postavená v štýle romantizmu koncom 19. storočia. Upravovaná bola v roku 1998. Má obdĺžnikový pôdorys, je jednopodlažná s podkrovím. Stojí pri severovýchodnom nároží kaštieľa.

Oplotenie s bránou. Kamenné drevené oplotenie z I. polovice 17. storočia. Replika oplotenie bola realizovaná v roku 1982.

Minerálne pramene

Bešeňová je jednou z významných lokalít výskytu vzácnych minerálnych prameňov. V chotári obce Bešeňová sa nachádza približne štrnásť prameňov s bohatou mineralizáciou. Drobné odlišnosti medzi jednotlivými prameňmi sú v celkovej mineralizácii, prípadne teplote.

Termálne pramene v Bešeňovej vzhľadom na teplotu, výdatnosť zdroja, obsah mineralizácie patria do I. kategórie podľa kategorizácie minerálnych prameňov na Slovensku (podobne ako Piešťany, Rajecké Teplice, Bojnice, Trenčianske Teplice a niekoľko ďalších).

Prekvapením bolo, keď zo sondy na začiatku 80 - tých rokov vytryskla pramenistá voda o teplote 60,5° C. Zdroj tohto prameňa pod odborným pomenovaním ZGL-1 a prameň HB-2 s teplotou vody 16,8°C tvorili základ prírodného kúpaliska. V roku 1987 bol vykonaný vrt o hĺbke 1987m, ktorý tvorí základ súčasného termálneho kúpaliska Bešeňová. Minerálna voda vo vybraných bazénoch je hnedočervená, pretože obsahuje veľké množstvo minerálnych látok.

Zloženie minerálnych prameňov:

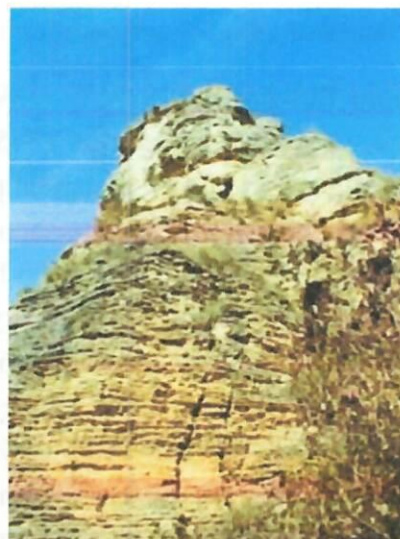
Prvok	Prameň ZGL-1	Prameň HB-2	Prameň HB-3
Na - sodík	27,5	102	97,5
K - draslík	16,5	34	32,5
Ca - vápnik	540	578	567,1
Mg - horčík	151	131	152
Fe - železo	6	1	0,1
Cl - chlór	8,7	50,5	50,1
NO - oxid dusnatý	0	1,3	0
SO ₂ /4 - oxid siričitý	1400	875	940,4
PO ₂ /4 - oxid fosforičitý	0,05	0,1	0,04
HCO ₂ - kyselina kysličitá	733	1574	1481,5
H ₂ S - sírovodík	42,3	0	0
Li - lítium	2,8	0	0
Mn - mangán	0,1	0,47	0,43

Prvok	Prameň ZGL-1	Prameň HB-2	Prameň HB-3
NH	0,8	0,3	0,2

Travertíny

Travertínmi nazývame sladkovodné vápence, ktoré sa vyzrážajú z presýtených roztokov bohatých na CaCO_3 v podobe kyslého uhličitanu vápenatého $\text{Ca}(\text{HCO}_3)_2$ za pomerne nízkych teplôt. Na rýchlosť ich vyzrážania, farbu a tvar vylúčeného travertínu mal vplyv predovšetkým nerastný obsah vody, jej teplota, množstvo CO_2 , povrch krajiny, organizmy, ktoré sa nachádzajú vo vode a geologicko-tektonická stavba krajiny.

Bešeňovské travertíny predstavujú opustený lom, ktorý sa nachádza niekoľko sto metrov severne od obce na ploche 3,18 hektára, ale aj niekoľké travertínové kaskády. Po kaskáde stekajú neustále prúdy minerálnej vody, dodávajúcej kamenným kaskádám, bochníkom a plošinkám nádherný živý lesk.

Travertín v lome vzniká zrážaním sa vody nasýtenej až 4,8 gramami rozpustených látok a 2,5 gramami kysličníku uhličitého v jednom litri tunajšej vody. A keďže tá minerálna neobsahovala iba uhličitan vápenatý, ale tiež ióny horčíka a síry a v susedných prameňoch tiež železa, má bešeňovský travertín krásne pestré farby. Práve pre jeho krásu zdobia vyleštené zlatožlté dosky napríklad budovu Univerzity Komenského v Bratislave alebo Palác národov vo švajčiarskej Ženeve. Na okraji lomu sa nachádza známa "kaplnka", kde si môžete prehliadnuť svetoznámy zlatý bešeňovský travertín v plnej kráse.

5.7. Významné osobnosti obce

Ladislav Pudiš (* 1924 - † 2005), operný spevák. Od roku 1945 sa Rím stal jeho druhým domovom a Taliansko druhou vlasťou. Vďaka svojmu talentu, usilovnému štúdiu, ale najmä zásluhou Mons. Jozefa Kapalu a radcu slovenského vyslanca vo Vatikáne Karola Sidora mal možnosť študovať operný spev u vynikajúceho majstra Riccarda Stracciariho. Svoje vrcholy slávy prežil vo svetových operách, kde spieval aj s Benjaminom Giglim. V opernom svete vynikal nevšedným silným hlasovým fondom, bol známy pod umeleckými menami Leo Pudiš alebo Ladislao Pudisch. Po skončení speváckej kariéry pracoval vo Vatikánskom rozhlase v

slovenskej redakcii a neskôr ako vedúci liturgického oddelenia. V roku 2000 vydal autobiografiu svojich spomienok pod názvom Z Bešeňovej do Ríma alebo Spomienky operného speváka. Umožňuje čitateľovi spoznať osudy niektorých povojnových slovenských emigrantov, ktorí opustili vlasť po zániku prvej Slovenskej republiky (1939-1945). V roku 2004 mu pri príležitosti jeho 80-tich narodenín bolo udelené čestné občianstvo obce Bešeňová.

Ludo Bešeňovský (*1910 - +1994): básnik, spisovateľ pre deti, pedagóg. Vlastným menom Ludovít Baran. Od apríla 1945 žil v emigrácii v Rakúsku, od roku 1948 v Kanade vo Winnipege. Na Slovensku upútal pozornosť knihami pre deti *Dedinôčka milá* (1940) a *Biele dni* (1942). V medzivojnovom období sa pomerne často hrávali jeho jednoaktovkové veselohry, založené na princípe situačného humoru (*Mrcha natura*, *Nečakaný návrat*, *Gol a i.*). V literárnej činnosti pokračoval aj v zložitých existenčných podmienkach emigrácie a svoje básnické zbierky (*Batožtek a slza*, 1976; *V krvi ťa nosím*, 1978; *Majáles*, 1991) vydal vlastným nákladom. Výber z jeho exilovej poézie vyšiel pod názvom *V putách rodnej zeme* (1983). V roku 2005 bol vydaný zaujímavým výber z jeho básnickej tvorby pod názvom *Najkrajšia slza – do slovenskej literatúry sa vracia výnimočne kultivovaný, senzitívny tvorca*. S použitím netypickej formy denníkových zápiskov a neopakovateľnou slovnou zásobou reflektuje svoje zážitky z detstva v malebnej liptovskej dedine Bešeňová v kontraste s osudmi povojnového emigranta. Sľubný literárny rozbeh prerušila povojnová emigrácia v roku 1945. Jeho dielo sa pre ideológiu nového systému stalo neprijateľné a bolo z literárneho a čitateľského kontextu administratívne vykázané.

JUDr. Mikuláš Pružinský (*1886 - +1953): politik. Celým menom Mikuláš Ján Nepomuk Pavol Pružinský. Pochádzal zo zemianskeho rodu Pruzsinszky de Pruzsina. Narodil sa v obci Vrbica pri Liptovskom Mikuláši. Bol ministrom financií za autonómnej vlády Jozefa Tisu. Bol poslancom Poslaneckej snemovne národného zhromaždenia za Hlinkovu Slovenskú ľudovú stranu. Po skončení II. svetovej vojny bol odsúdený na 7 rokov väzenia. Spolupodieľal sa na založení Dobrovoľného hasičského zboru v roku 1926. V roku 1943 bol v Bešeňovej založený Kultúrny spolok, ktorého hlavným prvým cieľom bolo postavenie kultúrneho stánku v obci a v druhom rade jeho prevádzkovanie spolu so zabezpečením kultúrnych akcií. Stavba sa nakoniec spojila so stavbou hasičského skladiska a stavať sa začalo v jarných mesiacoch. Veľkú pomoc pri zabezpečovaní finančných prostriedkov preukázal obyvateľom obce práve vtedajší minister financií Dr. Mikuláš Pružinský. Budova bola dokončená na prelome augusta a septembra 1943. Slávnostné otvorenie kultúrneho domu a hasičského skladiska sa uskutočnilo 26. septembra 1943. Protektorom celej slávnosti bol Dr. Mikuláš Pružinský. Zomrel v Partizánskej Lupči.

Július Nemec (*1941– † 2015), bol významná osobnosť spoločenského života, mienkotvorný človek v obci, ktorý síce nebol starosta ani poslanec obecného zastupiteľstva, ale aktívne sa podieľal na vývoji kultúrno- športovej činnosti v Bešeňovej. Jeho veľkou vášňou bol futbal. Počas výstavby vodného diela Liptovská Mara a Bešeňová bolo zabraté prvé futbalové ihrisko, ktoré bolo zabraté odvodňovacím kanálom z priehrady Bešeňová - nachádzalo sa pri súp. Č. 50. Následných 17 rokov v obci neprebíhali žiadne športové podujatia, futbalisti hrali v okolitých obciach. V roku 1977 sa zaslúžil o znovuoobnovenie telovýchovnej jednoty v Bešeňovej, ktorej bol predsedom. Zaslúžil sa o obnovenie v poradí druhého ihriska

v Bešeňovej. Roku 2006 sa telovýchovná jednota zmenila na Obecný športový klub. Stál pri ťažkom rozhodnutí obce a to pri predaji druhého v poradí futbalového ihriska, ktoré sa predávalo za účelom rozvoja cestovného ruchu. Aktívne sa zapájal a pomáhal aj pri výstavbe v poradí tretieho futbalového ihriska. Tiež bol predsedom turistického oddielu a organizátorom dobrovoľného hasičského zboru v Bešeňovej. Pôsobil ako predseda cirkevného výboru Bešeňová - bol iniciátor a aktivista pre výstavbu kostola, kedy pravidelne prebiehali v obci zbierky a tiež aj obec prispela na výstavbu kostola značnou čiastkou. V roku 1998 bol posvätený základný kameň na výstavbu kostola v Bešeňovej. Kostol najsvätejšej Trojice v Bešeňovej bol vysvätený 02.12.2000. Július Nemeč svoj život zasvätil najmä športovému daniu v obci – ktorému obetoval aj svoj súkromný život.

Jozef Jurek – (*13.4.1891 Bešeňová, †7.4.1928 Trnava), vychovávateľ, kazateľ, náboženský spisovateľ. Základné vzdelanie získal v rodisku. Gymnázium absolvoval v Užhorode v r. 1909. V roku 1910 vstúpil do Spoločnosti Ježišovej. V rokoch 1912 - 1914 študoval filozofiu v Innsbrucku, v r. 1915 pôsobil ako prefekt na gymnáziu v Kaloči. Od r. 1918 študoval teológiu v Innsbrucku. Za kňaza ho vysvätili 17. júla 1921. Po skončení štúdia r. 1922 pôsobil ako slovenský kazateľ v Bratislave. O rok si vykonal tretiu probáciu v Trnave. V rokoch 1924 - 1927 opäť pôsobil v Bratislave ako slovenský kazateľ aj ako predseda Mariánskej kongregácie slovenských študentov, ktorú sám založil. Okrem toho založil Združenie Božského Srdca Ježišovho. Svojím osobným prístupom a vznešenými ideálmi nadchýnal vtedy nepočetnú slovenskú inteligenciu. Bol zakladateľom Akcie mládeže, ktorá sa zaoberala apoštolátom a robila finančné zbierky pre chudobných študentov. Dňa 13. novembra 1927 založil v Ružomberku ústav na výchovu rehoľného dorastu, nazývaný Stanislavov, a stal sa jeho prefektom. Zriadil pri ňom knižnicu a vydavateľstvo pre mládež. Na Vianoce 1928 ho pripútala na lôžko zákerná choroba, zomrel v noci z Veľkého piatku na Bielu sobotu ako muž svätého života. Bol činný aj literárne. Prispieval do viacerých náboženských periodík. Napísal aj učebnicu pre Maďarov, ktorí sa chcú rýchlo naučiť hovoriť po slovensky.

6. **Ludovít Grenčík** (* 1924 - † 1986), stavebný inžinier, projektant a vysokoškolský pedagóg

7. **Gustáv Nedobrý** (* 1893 – † 1966), turistický a športový činovník, horolezec a aktívny lyžiar

7.2. *Výchova a vzdelávanie*

V súčasnosti výchovu a vzdelávanie detí v obci poskytuje:

Materská škola Bešeňová, Ladislava Pudiša 66/2, 034 83 pošta Liptovská Teplá

Riaditeľka: Mgr. Radoslava Hazuchová

Učiteľky: Mgr. Miroslava Opatřilová, Bc. Natália Halušková

Kuchárky: Katarína Rusnáková, Lýdia Pazúrová

Vedúca ŠJ: Ing. Katarína Rusnáková

Aktuálny počet 37 žiakov v školskom roku 2023/2024, 10 žiakov predškolského veku.

Víziou materskej školy je budovať kvalitnú, otvorenú, modernú a zdravú materskú školu. V materskej škole sú preferované skupinové formy učenia detí, kde výsledok závisí od spoločného úsilia ale tiež individuálne vzdelávanie, pri ktorom učiteľka prihliada na individualitu dieťaťa a jeho schopnosti. Žiaci v školskom roku navštevujú futbalovú prípravu v rámci Programu Dajme spolu gól, výtvarnú a tanečnú výchovu.

7.3. Zdravotníctvo

Zdravotnú starostlivosť pre obyvateľov obce spádovo poskytuje zdravotné stredisko Liptovská Teplá, kde obyvatelia môžu využiť služby

- Obvodnej lekárky pre deti a dorast - MUDr. Janka Nosková
- Obvodného lekára pre dospelých - MUDr. Anna Bellová
- Zubná ambulancia - MUDr. Ľubomíra Mosná
-

V obci Bešeňová má sídlo rýchla zdravotnícka pomoc LSE-Life Star Emergency, s.r.o., ktorá zabezpečuje zdravotnú starostlivosť pre širšie okolie.

7.4. Sociálne zabezpečenie

Sociálne služby v obci zabezpečuje obec Bešeňová na základe priamych požiadaviek seniorov. V obci sa nenachádza zariadenie pre seniorov.

Obec v zmysle sociálnej politiky zabezpečuje stravovanie seniorom priamym dovozom jedál z Reštaurácie Zuzana v Liptovskej Teplej a z obecného rozpočtu prispieva dôchodcom na úhradu stravy.

7.5. Kultúra

Spoločenský a kultúrny život v obci zabezpečuje: Obec Bešeňová formou organizovania pravidelných spoločných akcií pre obyvateľov.

V roku 2023 sa v obci realizovali akcie:

Ples Bešeňovcov (január)

Fašiangy v Bešeňovej - tradičná bursa, detský karneval a karneval pre dospelých (február)

Deň matiek (máj)

Deň detí (jún)

Deň otcov (jún)

Jánska vatra (jún)

Deň úcty k starším (október)

Mikuláš (december)

Fotografie z akcií sú pravidelne zverejňované na obecnej stránke. V obci je vybudovaný kultúrny dom, knižnica, futbalové ihrisko, detské ihriská. V roku 2023 sa v obci zrealizovalo vybudovanie Multifunkčného ihriska pri nájomných bytových domoch. Ihrisko poskytuje všestranné športové vyžitie a rekreačné vyžitie.

7.6. Hospodárstvo

Najvýznamnejší poskytovatelia služieb v obci :

Eurocom Investment s.r.o (aquapark)
TMR a. s. (aquapark)
Gino House s. r. o. (hotel aquapark)
Fontána For You s.r.o (hotel)
REFIMO s.r.o. (hotel)
BARKOV s.r.o (penzión)
Tomáš Remenár - Villa 27 (reštaurácia + ubytovanie)
Ski 3 s. r. o. (penzión)
Iveta Urgasová – U Ivky (apartmánový dom)
Bešeň s. r. o. (apartmánový dom)
Miluška s. r. o. (apartmánový dom)
Alena Pallová – PETOS (apartmánový dom)
Ing. Michal Beňo (apartmánový dom)
MEVE s. r. o. (apartmánový dom)
BUDOVEC s. r. o. – (ubytovanie)
Vila Anna s. r. o., (apartmánový dom)
5. Investičné družstvo – (stravovanie)
Meridian s. r. o (ubytovanie)
Comidax družstvo s. r. o., (bistro)
Protuš Miroslav, (bistro)
Liptov way, s. r. o., (ubytovanie)
Rustica plus s. r. o., (ubytovanie)
Pizzaland s. r. o., (pizzeria)
MY MARA s. r. o., (apartmánový dom)
A3M Apartments s. r. o., (apartmánový dom)
Penzión Bešeňová s. r. o., (ubytovanie)
Pharamis s. r. o., (ubytovanie)
FRASTAJ s.r.o., (ubytovanie)
EL – PLYN s. r. o., (apartmánový dom)
MK - Ubytovanie s. r. o., (apartmánový dom)
JALUMA s. r. o., (ubytovanie)
Jaroslav Slušňák – YES. (apartmánový dom)
Agronova EKO s.r.o (farma)
Gabriel Kovács (SHR)
Jánoš s. r. o.
EU GEN s. r. o.,
Eurocom & Co s. r. o.
EXALOGIC s.r.o. (výrobca a dodávateľ účtovného systému OBERON)
NELUX s.r.o. (dodávky priemyselných solí)
Slovenské elektrárne,
Emil Krajčík s. r. o., (drogéria)
Alena Vojtasová, (predajňa rozličný tovar)
DIVISION, s.r.o., (požičovňa bicyklov)
AGROPODNIK s. r. o., (rôzne služby)
Slovenský vodohospodársky podnik š. p.,
Pharm Bešeň s. r. o., (lekáreň)
Miroslav Maňuch agentúra MIMA, (zmrzlina)
Janiga – Záhradníctvo s.r.o. (záhradníctvo)
MMP Stav s.r.o. (stavebníctvo)

V priestoroch spoločnosti Agropodnik s.r.o v 100% vlastníctve obce majú zriadené prevádzky:

- Mafko, s.r.o.
- TATRAFOREST Podbiel, s.r.o.
- Peter Hric – Autodoprava
- PROWISS s.r.o.
- NELUX s.r.o.
- LINOS SK, s.r.o.
- SOLAR SV, s.r.o.
- LIPTOV-INSTAL, s.r.o.
- MMP Stav. s.r.o.
- Bereník Viktor
- Starka, s.r.o.
- Herceg Christian
- Čajová Eva

6. Informácie o vývoji obce z pohľadu rozpočtovníctva

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce bol rozpočet obce na rok 2023. Obec zostavila rozpočet podľa ustanovenia § 10 odsek 7) zákona č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Celkový rozpočet obce na rok 2023 bol zostavený ako vyrovnaný.

Bežný rozpočet bol zostavený ako prebytkový a kapitálový rozpočet ako schodkový. Prebytok bežných príjmov obec použila na realizáciu investičných akcií.

Hospodárenie obce sa riadilo podľa schváleného rozpočtu na rok 2023.

Rozpočet bol schválený obecným zastupiteľstvom dňa 14.12.2022 uznesením č. 2022/08/16

6.1 Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov za rok 2023

	Schválený rozpočet	Schválený rozpočet po poslednej zmene	Skutočné plnenie príjmov/čerpanie výdavkov k 31.12.2023	%plnenie príjmov/%čerpanie výdavkov
Príjmy celkom	3 841 000	1 897 141	2 974 014,78	86,31
Z toho:				
Bežné príjmy	1 131 160	952 600	1 225 899	108,37
Kapitálové príjmy	928 280	615 040	827 115,00	113,18
Prijímové finančné operácie	1 781 560	1 309 910	921 000,00	51,69
Výdavky celkom	3 841 000	2 910 166	2 768 264,42	77,42
Z toho:				
Bežné výdavky	749 972	652 253	814 518	108,60
Kapitálové výdavky	2 922 728	1 069 224	1 800 120,34	61,59
Finančné výdavky	168 300	83 692	153 625,67	91,28
ROZPOČTOVÉ HOSPODÁRENIE OBCE	0,00	0,00	205 750,36	

6.1.1. Rozbor plnenia príjmov

Výška príjmov v roku 2023 splnila rozpočet s ohľadom na dodržiavanie rozpočtových pravidiel.

Schválený rozpočet na rok 2023	Schválený rozpočet po poslednej zmene	Skutočnosť k 31.12.2023	% plnenie
3 841 000	1 897 141,00	2 974 014,78	77,42

Z rozpočtovaných celkových príjmov 3 841 000,00 eur bol skutočný príjem k 31.12.2023 v sume **2 974 014,78 EUR**, čo predstavuje 77,42 % plnenie.

Bežné príjmy

Schválený rozpočet na rok 2023	Schválený rozpočet po poslednej zmene	Skutočnosť k 31.12.2023	% plnenie
1 131 160,00	952 600,00	1 225 899,78	108,37

Z rozpočtovaných bežných príjmov 1 131 160,00 EUR bol skutočný príjem k 31.12.2023 v sume **1 225 899,78 EUR**, čo predstavuje 108,37 % plnenie.

	Schválený rozpočet	Skutočnosť	% plnenie
Podielové dane	270 000,00	287 353,00	106,42
Daň z nehnuteľnosti – stavby a pozemky	328 000,00	254 816,33	77,68
Daň za psa	700,00	687,00	98,14
Daň za ubytovanie	220 000,00	268 896,00	122,22
Poplatok za komunálny odpad a drobný stavebný odpad	20 000,00	18 552,36	92,76

Bežné nedaňové príjmy - tvoria ich príjmy z vlastníctva majetku – prenajímaného, administratívne poplatky a stravné a školné v Materskej škole. V neposlednom rade v iných nedaňových príjmoch sú zahrnuté úhrady za služby v nájomných bytoch.

	Schválený rozpočet	Skutočnosť	% plnenie
--	--------------------	------------	-----------

Příjmy z podnikania a z vlastníctva majetku	238 000,00	237 416,91	99,75
Administratívne poplatky a iné poplatky a platby	25 200,00	21 427,40	85,02
Iné nedaňové príjmy	13 560,00	67 551,22	498,16

Prijaté granty a transfery

Poskytovateľ dotácie	Suma v EUR	Účel
Ministerstvo vnútra SR	237,60	REGOB
Ministerstvo vnútra SR	579,60	Register adries
Ministerstvo dopravy a výstavby SR	1092,02	Stavebná činnosť
Ministerstvo dopravy a výstavby SR	31,10	Doprava
Ministerstvo vnútra SR	79,67	Životné prostredie
ÚPSVaR Ružomberok	952,00	MŠ – stravné deťom
Ministerstvo vnútra SR	337,93	CO skladník - odmena
DPO SR	2 663,5	materiálno – technické vybavenie DHZO
SFZ	300,00	MŠ - "Dajme gól"
Okresný úrad ZA – odbor školstva	5 943,00	MŠ – výchova a vzdelávanie
Ministerstvo vnútra SR	1 276,31	Voľby NRSR 2023
Ministerstvo vnútra SR	26 000,00	Ukrajina
Ministerstvo vnútra SR	7 300,00	ubytovanie odídenčov u Ukrajiny
ÚPSVaR Ružomberok	5 617,51	Príspevok zamestnanosť – Dobák Pavol
Ministerstvo vnútra SR	7 301,69	Výdavky na krytie inflácie
SPOLU:	59 711,93 EUR	

Prijaté granty a transfery boli účelovo použité na bežné výdavky v súlade s ich účelom.

Kapitálové príjmy

Schválený rozpočet na rok 2023	Schválený rozpočet po poslednej zmene	Skutočnosť k 31.12.2023
928 280,00	615 040,00	827 115,00

Kapitálové príjmy tvorila dotácia z Ministerstva dopravy na bytový dom G a jeho technickú vybavenosť v sume 324 000,00 EUR a 41 340,00 EUR – SPOLU 365 340,00 EUR, dotácia na Všešportový areál v sume 107 100,00 EUR, dotácia na traktor NEW HOLLAND s príslušenstvom v sume 186 675,00 EUR a prijatý transfer z NFPŠ – tribúna vo výške 168 000,00 EUR.

Příjmové finančné operácie

Schválený rozpočet na rok 2023	Schválený rozpočet po poslednej zmene	Skutočnosť k 31.12.2023
1 781 560,00	1 309 910,00	921 000,00

Z rozpočtovaných finančných operácií príjmových v sume 1 781 560,00 EUR bol skutočný príjem k 31.12.2023 v sume **921 000,00 EUR**, čo predstavuje plnenie na 51,69 %. Suma je tvorená:

- prijatý úver zo ŠFRB v sume 861 000,00 Eur bytový dom G
- prijatý úver z PRIMA banky 26.10.2023 v sume 60 000,00 Eur

6.1.2. Rozbor čerpania výdavkov

Schválený rozpočet na rok 2023	Schválený rozpočet po poslednej zmene	Skutočnosť k 31.12.2023	% plnenie
3 841 000,00	1 309 910,00	2 768 264,42	72,07

Z rozpočtovaných celkových výdavkov 3 841 000,00 EUR bolo skutočné čerpanie k 31.12.2023 v sume **2 768 264,42 EUR**, čo predstavuje 72,07 % čerpanie.

Bežné výdavky

Funkčná klasifikácia, hlavné kategórie	Schválený rozpočet na rok 2023 po poslednej zmene	Skutočnosť k 31.12.2023	% plnenie
Mzdy, platy, ostatné osobné vyrovnania	224 200,00	256 563,41	114,43
Poistné a príspevky do poisťovní	110 200,00	123 858,02	112,39
Tovary a služby	319 822,00	311 773,60	97,48
Bežné transfery	54 750,00	64 414,66	117,65
Úroky	41 000,00	57 908,72	141,24

Kapitálové výdavky

Schválený rozpočet na rok 2023 po poslednej zmene	Schválený rozpočet na rok 2023 po poslednej zmene	Skutočnosť k 31.12.2023
2 992 728,00	1 069 224,00	1 800 120,34

Z rozpočtovaných kapitálových výdavkov 2 992 728,00 EUR bolo skutočné čerpanie k 31.12.2023 v sume **1 800 620,34 EUR**, čo predstavuje 60,16 % čerpanie.

Medzi významné položky kapitálového rozpočtu patrí:

Položky kapitálového rozpočtu	Suma v EUR
Úver na výstavbu NBD G	861 000,00
Dotácia na výstavbu NBD G	365 340,00
Použitie vlastných zdrojov pre realizáciu NBD G	21 764,00
Kúpa pracovného stroja NEW HOLLAND s príslušenstvom	196 500,00
Realizácia Všešportového areálu pri bytových domoch	214 581,60
Vyplatenie obchodného podielu Agropodnik	71 269,91
Prípravná a projektová dokumentácia – rekonštrukcia Kultúrneho domu	55 952,00
Prípravné práce na realizáciu Všešportového areálu pri bytových domoch	13 712,83
SPOLU:	1 800 120,34 EUR

Výdavkové finančné operácie

Schválený rozpočet na rok 2023 po poslednej zmene	Skutočnosť k 31.12.2023	% plnenie
168 300,00	153 625,67	91,28

Z rozpočtovaných výdavkových finančných operácií 168 300,00 EUR bolo skutočné čerpanie k 31.12.2022 v sume 116 952,43 EUR, čo predstavuje 69,49 % plnenie. Čerpanie bolo na splácanie istiny z úveru ŠFRB v sume 109 952,43 EUR. Z rozpočtovaných výdavkových finančných operácií 168 300,00 EUR bolo skutočné čerpanie k 31.12.2023 v sume **153 625,67 EUR**, čo predstavuje 91,28 % plnenie. Výdavkové finančné operácie tvorili splátky istín úverov ŠFRB za rok 2023 v sume 146 425,67 EUR a vratky združených prostriedkov na pozemky nájomných bytových domov vo výške 7200,00 EUR.

6.2 Prebytok/schodok rozpočtového hospodárenia za rok 2023

Hospodárenie obce	Skutočnosť k 31.12.2023
Bežné príjmy	1 082 064,23
Bežné výdavky	678 002,66
Bežný rozpočet	404 061,57
Kapitálové príjmy	353 809,38
Kapitálové výdavky	2 113 088,44
Kapitálový rozpočet	-1 759 279,06
Prebytok/schodok bežného a kapitálového rozpočtu	404 061,57
Úprava schodku HČ	50 708,62
Upravený schodok bežného a kapitálového rozpočtu	354 061,57
Príjmy z finančných operácií	921 000,00
Výdavky z finančných operácií	153 625,67
Rozdiel finančných operácií	767 374,33
PRÍJMY SPOLU	2 974 014,78
VÝDAVKY SPOLU	2 768 264,42
Hospodárenie obce	205 750,36
Vylúčenie z prebytku/úprava schodku HČ	7 616,64

Schodok rozpočtu bežného a kapitálového v sume -561 623,97 EUR zistený podľa ustanovenia § 10 ods.3 písm. a) a b) zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Vykázaný schodok pred úpravou zvýšený o nevyčerpané prostriedky zo ŠR a prostriedky podľa osobitných predpisov v sume 198 134,34 EUR:

- a) nevyčerpané prostriedky **školského stravovania na stravné** podľa ustanovenia §140-141 zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v sume 818,18 EUR.
- b) Nevyčerpané prostriedky ŠR na kapitálové výdavky – Fond na podporu športu – dotácia na výstavbu tribúny. Prijatý grant/transfery je účelovo určený na kapitálové

výdavky a bude použitý v súlade so stanoveným účelom v rozpočtovom roku 2023 v objeme 168 000,- EUR

c) Nevyčerpané prostriedky Fondu opráv bytových domov v sume 29 315,54 EUR

6.3 Plán rozpočtu na roky 2024 – 2026

	Rozpočet na rok 2024	Rozpočet na rok 2025	Rozpočet na rok 2026
Príjmy celkom	2 000 000,00	1 648 000,00	1 718 000,00
z toho :			
Bežné príjmy	1 412 000,00	1 480 000,00	1 550 000,00
Kapitálové príjmy	420 000,00	0,00	0,00
Finančné príjmy	168 000,00	168 000,00	168 000,00
Výdavky celkom	2 000 000,00	1 648 000,00	1 718 000,00
z toho :			
Bežné výdavky	997 000,00	1 083 000,00	1 151 640,00
Kapitálové výdavky	823 000,00	385 000,00	386 360,00
Finančné výdavky	180 000,00	180 000,00	180 000,00

7. Informácie o vývoji obce z pohľadu účtovníctva

7.1 Aktíva

Názov	ZS k 31.12.2023 v EUR	KZ k 31.12.2022 v EUR
Majetok spolu	11 083 583,95	8 931 093,89
Neobežný majetok spolu	10 733 197,49	8 704 318,76
Z toho:		
Dlhodobý nehmotný majetok	46 842,67	93 631,45
Dlhodobý hmotný majetok	9 929 232,27	8 216 266,45
Dlhodobý finančný majetok	757 122,55	775 389,07
Obežný majetok spolu	336 275,33	226 775,13

Z toho:		
Zásoby	98,57	369,87
Zúčtovanie medzi subjektami VS	0,00	0,02
Dlhodobé pohľadávky	0,00	0,00
Krátkodobé pohľadávky	11 633,00	15 944,62
Finančné účty	274 158,64	207 686,60
Poskyt.návratné fin. výpomoci dlh.	0,00	0,00
Poskyt. návratné fin.výpomoci krát.	0,00	0,00
		2 963,21

7.2 Pasíva

Názov	ZS k 1.1.2023 v EUR	KZ k 31.12.2022 v EUR
Vlastné imanie a záväzky spolu	11 083 583,95	6 677 041,31
Vlastné imanie	2 761 219,82	2 098 228,33
Z toho:		
Oceňovacie rozdiely	0,00	0,00
Fondy	0,00	0,00
Výsledok hospodárenia	2 761 219,82	2 098 228,33
Záväzky	5 869 395,44	2 988 876,79
Z toho:		
Rezervy	2014,00	2 016,00
Zúčtovanie medzi subjektami VS	218 866,60	0,00
Dlhodobé záväzky	4 486 315,91	2 305 921,37
Krátkodobé záväzky	530 899,98	110 939,42
Bankové úvery a výpomoci	628 000,00	570 000,00

7.3 Závazky

Druh záväzku	Závazky celkom k 31.12.2023 v EUR	Z toho v lehote splatnosti	Z toho po lehote splatnosti
Druh záväzkov voči			
- Dodávateľom	214 038,00	214 038,00	0,00
- Zamestnancom	18 469,52	18 469,52	0,00
- Poistovniam	34 718,84	34 718,84	0,00
- Daňovému úradu	7 053,05	7 053,05	0,00
- bankám	628 000,00	628 000,00	0,00
- Štátny fond rozvoja bývania	4 416 705,47	4 416 705,47	0,00
Závazky spolu k 31.12.2023	5 318 984,88	5 318 984,88	0,00

7.4 Úvery

Veriteľ	Výška poskytnutého úveru	Ročná splátka istiny za rok 2023	Ročná splátka úrokov za rok 2023	Zostatok istiny k 31.12.2023	Rok splatnosti
Prima banka Slovensko, a.s.	570 000,00	0,00	18 156,97	570 000,00	2030
Prima banka Slovensko, a.s.	60 000,00	2 000,00			2029
ŠFRB – stavby NBD A+B	1 306 200,00	40 220,06	10 195,06	983 610,49	2045
ŠFRB – stavby NBD C	561 080,00	17 020,13	4 635,79	447 951,80	2047
ŠFRB – stavby NBD D	445 900,00	13 265,48	3 944,80	381 845,90	2049
ŠFRB – stavby NBD E	636 930,00	18 395,32	6 188,12	600 307,08	2051
ŠFRB – stavby NBD E tech.vyb.	29 770,00	1 361,03	281,89	27 060,82	2041

ŠFRB – stavby NBD F	756 000,00	21 684,47	7 494,61	727 373,90	2052
ŠFRB – stavby NBD F tech.vyb.	46 980,00	2 133,25	459,47	44 155,23	2042
ŠFRB – stavby NBD G	861 000,00	14 183,83	5 244,67	846 816,17	2053

8. Hospodársky výsledok - Obec

Názov	Skutočnosť k 31.12.2023	Skutočnosť k 31.12.2022
Náklady	1 101 193,45	980 572,69
50 – Spotrebované nákupy	151 692,79	112 677,34
51 – Služby	132 927,85	154 667,46
52 – Osobné náklady	363 968,63	282 780,46
53 – Dane a poplatky	286,30	2160,89
54 – Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	4 562,87	17 293,34
55 – Odpisy, rezervy a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	337 912,46	346 704,10
56 – Finančné náklady	57 492,05	30 951,36
57 – Mimoriadne náklady	0,00	0,00
58 – Náklady na transfery a náklady z odvodov príjmov	52 350,50	33 337,74
59 – Dane z príjmov		0,00
Výnosy		882 077,59
60 – Tržby za vlastné výkony a tovar	31 918,42	28 265,56
61 – Zmena stavu vnútroorganizačných služieb	0,00	0,00
62 – Aktivácia	0,00	0,00
63 – Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	840 112,56	624 411,23
64 – Ostatné výnosy	236 224,87	149 946,79

65 – Zúčtovanie rezerv a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	0,00	850,00
66 – Finančné výnosy	165,45	27,60
67 – Mimoriadne výnosy	0,00	0,00
69 – Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, VÚC a v RO a PO zriadených obcou alebo VÚC	53 637,01	78 576,41
Hospodársky výsledok / + kladný HV, - záporný HV /	60 880,71	-98 495,10

8. Hospodársky výsledok – AGROPODNIK

Obec Bešeňová má majetkovú účasť v nasledovných obchodných spoločnostiach:

Agropodnik, s.r.o., so sídlom Júliusa Nemca 138/4, 034 83 Bešeňová, IČO: 31595120, DIČ: 2020430830 so 100 % majetkovou účasťou obce Bešeňová. Konateľom je starosta obce Ing. Martin Baran.

Názov	Skutočnosť k 31.12.2023	Skutočnosť k 31.12.2022
Náklady	83 670,00	131 141,00
50 – Spotrebované nákupy	11 149,00	26 159,00
51 – Služby	17 743,00	154 667,46 33 262,00
52 – Osobné náklady	0,00	19 326,00
53 – Dane a poplatky	20 333,00	16 46,00
54 – Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť		
55 – Odpisy, rezervy a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	34 445,00	34 965,00
56 – Finančné náklady	113,00	147,00
59 – Dane z príjmov		0,00
Výnosy	52 731,00	110 2290,00
60 – Tržby za vlastné výkony a tovar	47 530,00	67 084,00

64 – Ostatné výnosy	5 200,00	5 210,00
Hospodársky výsledok / + kladný HV, - záporný HV /	-30 287,00	-20 998,00

9. Ostatné dôležité informácie

9.1 Poskytnuté dotácie, transfery a vybrané členské príspevky

Obec v roku 2023 poskytla dotácie v súlade so VZN o poskytovaní dotácií právnickým osobám, fyzickým osobám – podnikateľom na podporu všeobecne prospešných služieb, na všeobecne prospešný alebo verejnoprospešný účel.

Žiadateľ dotácie	Suma poskytnutých finančných prostriedkov	Suma skutočne použitých finančných prostriedkov	Rozdiel (stĺ.2 - stĺ.3)
OŠK Bešeňová -bežné výdavky na činnosť klubu	44 052,21	44 052,21	0,00
CVC - mimošk.činnnosť	176,97	176,97	0,00

9.2 Významné investičné akcie v roku 2023

Najvýznamnejšie investičné akcie realizované v roku 2023:

- dočerpanie úverových prostriedkov zo Štátneho fondu rozvoja bývania – bytový dom G
- realizácia nákupu pracovného stroja NEW HOLLAND s príslušenstvom - kontajnermi v sume 186 675,00 EUR na údržbu a jeho zaradenie do majetku obce
- Vybudovanie informačných KIOSKOV v obci
- Vybudovanie elektronickej úradnej tabule a sprístupnenie v KIOSKOCH pre občanov aj návštevníkov obce
- vybudovanie Všešportového areálu pri bytových domoch
- rozšírenie prevádzkových priestorov v areáli Agropodnik s.r.o. a získanie nových nájomcov
- realizácia Projektu pozemkových úprav v obci
- Rozšírenie kapacity existujúcej Materskej školy s otvorením 2.triedy
- Rozšírenie počtu pedagogických zamestnancov v obci

9.3 Predpokladaný budúci vývoj činnosti

Predpokladané investičné akcie realizované v budúcich rokoch:

- Dobudovanie komunikácií a chodníkov, terénne úpravy, verejné osvetlenie – IBV Sihot'
- Kompletná rekonštrukcia kultúrneho domu
- Výstavba 2. časti multifunkčného ihriska – dobudovanie detských prvkov – projekt RODINKA
- Prístavba a zateplenie Domu smútku
- Realizácia výstavby tribúny na futbalovom ihrisku
- Výstavba hasičskej zbrojnice
- Dobudovanie optickej siete na uliciach Mitošiny, L. Bešeňovského, Jánska, J. Lavotu
- Revízia a realizácia kanalizácie v objekte Agropodnik
- Realizácia projektu Kanalizácia Bešeňová-Potok
- Realizácia spevnené plochy, chodníky, kamerový systém, ozvučenie na miestnom cintoríne

9.4 Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia

Obec nezaznamenala žiadnu udalosť osobitného významu po skončení účtovného obdobia.

9.5 Významné riziká a neistoty, ktorým je účtovná jednotka vystavená

Rok 2023 priniesol realizáciu viacerých projektov v obci, neustále napredovanie a rozvoj obce. Pozitívnym trendom je postupné znižovanie zadĺženosti obce.

Rozpracované projekty – Multifunkčné ihrisko, komplexná rekonštrukcia Kultúrneho domu sú znakom zlepšujúcej sa situácie, hoci pretrváva mierna neistota v oblasti podielových daní spôsobená politickou situáciou v našej krajine. Za významné riziká a neistoty považujem chýbajúce financie v samospráve viditeľné v poklese podielových daní, neúmerň rast cien energií.

Obec momentálne nevedie žiadny súdny spor.

Vypracoval: Mgr. Katarína Olosová

Výročná správa Obce Bešeňová za rok 2023 bola schválená uznesením OZ Bešeňová č. 2024/03/10 zo dňa 04.07.2024.

V Bešeňovej dňa 04.07.2024

Ing. Martin Baran
starosta obce

